

Kraków – warto wiedzieć

Chrząszcz brzmi w trzcinie, brzęczy mucha...

Prawie wszystkie zainteresowania Kazimierza Wiecha

MARIAN NOWY

„Świat, w którym przyszło nam żyć, jest niezwykle i piękny w swej różnorodności. Każdy fragment mozaiki stworzonej przez Naturę jest niezbędny i niepowtarzalny. A dominującą grupę tych niewyobrażalnie wielkich puzzli stanowią owady. My jednak najczęściej nie zdajemy sobie sprawy z obecności setek milionów sześcionożnych występujących wokół nas. Ktoś wyliczył, że na jednego mieszkańca ziemskiego globu przypada 250 mln owadów. Ja uważam, że jest ich znacznie więcej. I kto tu obok kogo żyje? – chciałoby się zapytać. Chyba to jednak my – ludzie – obok owadów, a nie na odwrót!” W ten sposób zaczyna swą książkę *Na sześciu nogach, czyli entomologia na wesoło* Kazimierz Wiech. Przytoczony wyżej fragment tłumaczy jego naukowe zainteresowania.

Prof. Kazimierz Wiech kieruje Katedrą Ochrony Roślin na Wydziale Ogrodniczym Uniwersytetu Rolniczego. Jest absolwentem tej uczelni. W 1968 r. rozpoczął studia na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Rolniczej. 1 października 1973 r. został zatrudniony na etacie asystenta w Instytucie Ochrony Roślin Akademii Rolniczej w Krakowie. W latach 1976–1982 pracował już jako starszy asystent. W 1982 r. obronił pracę doktorską, a w 1993 przedstawił pracę habilitacyjną i uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego. Prace doktorska i habilitacyjna zostały wyróżnione nagrodami ministra. Od 1997 r. pracował na stanowisku profesora Akademii Rolniczej w Krakowie. W 2002 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 2012 – profesora zwyczajnego.

Podstawową tematyką badań Kazimierza Wiecha w okresie od zakończenia studiów aż do podjęcia pracy habilitacyjnej były badania nad roślinożerną entomofauną występującą na plantacjach nasiennych roślin motylkowatych (entomofauna – ogół gatunków owadów określonego obszaru, środowiska lub okresu geologicznego). Badania te dotyczyły składu gatunkowego, biologii i szkodliwości różnych gatunków ryjkowców, zależnościami pomiędzy żerowaniem niektórych gatunków a występowaniem chorób grzybowych oraz sposobów żerowania badanych chrząszczy. Znalazło to wyraz w opracowaniu kluczy do oznaczania ryjkowców oraz uszkodzeń roślin, przeznaczonych dla praktyków, opublikowanych zarówno w Polsce, jak i w Anglii.

W 1982 r. profesor Wiech rozpoczął badania nad wpływem współrzędnej uprawy późnej kapusty z koniżyną białą i fasolą szparagową na występowanie szkodliwej oraz pożytecznej entomofauny (badania dotyczące upraw współrzędnych, rozpoczęte w 1983 r., były pierwszymi w Polsce i jednymi z pierwszych w Europie). Był także pomysłodawcą i promotorem pracy doktorskiej dotyczącej biologii, szkodliwości i metod zwalczania nowego dla Polski szkodnika pora – miniarki porówki (*Napomyza gymnostoma* Loew). W 1999 r. rozpoczął pierwsze w Polsce badania nad wykorzystaniem feromonów w sygnalizacji oraz ustalaniu terminów zwalczania niektórych groźnych szkodników warzyw.

Profesor Kazimierz Wiech

fot. Alicja Zięba

W roku 1995 rozpoczął badania nad szkodliwą entomofauną drzew i krzewów ozdobnych. Przeprowadził obserwacje nad składem gatunkowym oraz biologią roślinożernych owadów, związanych z bukszpanem wiecznzielonym i ligustrem pospolitym, a od 1998 r. prowadzi badania nad szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem – nowym dla Polski szkodnikiem kasztanowca białego.

Kraków – warto wiedzieć

Skoro owady bywają szkodliwe, może się wydawać, iż prof. Wiech nie przepada za nimi. Wręcz przeciwnie – kocha te stworzenia, czego dowodem są organizowane od 2000 r. „Dni owada”, bardzo popularna impreza przeznaczona dla młodzieży szkolnej oraz mieszkańców Krakowa, popularyzująca entomologię i owady.

W ogóle trzeba pamiętać, że prof. Wiech jest wielkim entuzjastą. Wszystkiemu, co czyni, towarzyszy zapał i pełne oddanie. Od 1999 r. współpracuje z Polskim Towarzystwem Chirurgii Drzew, dla którego zorganizował warsztaty w Ogrodzie Botanicznym UJ. Wielokrotnie prowadził wykłady w różnych oddziałach Naczelnej Organizacji Technicznej. Po 1990 r. rozwinął działalność popularyzatorską, współpracując z „Działkowcem” (członek kolegium redakcyjnego), „Dziennikiem Polskim”, „Hasłem Ogrodniczym” oraz innymi czasopismami. Plonem tej działalności jest jak dotąd ok. 600 różnych artykułów popularnych i popularnonaukowych. Od 1993 r. współpracuje z Radiem Kraków, dla którego przygotował ponad 1500 cyklicznych audycji pt. *Bliżej natury* i *Agroserwis*. Współpracował także z TVP1, dla której przygotował ponad 100 programów. W latach dziewięćdziesiątych zorganizował szereg wystaw ogrodniczych i kiermaszy popularyzujących ogrodnictwo wśród mieszkańców Krakowa (m.in. dwukrotnie – „Kwiaty w naturze i malarstwie”). Jest autorem lub współautorem 20 książek, podręczników, poradników i atlasów skierowanych zarówno do producentów warzyw i owoców, jak i do działkowców i studentów.

Interesuje się fotografią i filmem. Wykonał ponad 10 tysięcy przezroczy i zdjęć dotyczących owadów, roślin, krajobrazów i ludzi, wykorzystywanych zarówno w trakcie wykładów i ćwiczeń, jak i podczas licznych prelekcji prowadzonych w Krakowie i innych miastach w Polsce, w Niemczech, na Węgrzech i na Ukrainie. Jest autorem sześciu filmów dydaktycznych oraz pięciu dużych wystaw fotograficznych prezentowanych ponad 60 razy w Polsce, na Ukrainie, Węgrzech i w Niemczech. Przygotował też kilka spektakli poetycko-muzycznych, takich jak *Bliżej natury*, *Piękno gór*, *Gorce w poezji i muzyce*.

*

To nie wszystko. Marta Walczewska w kwartalniku „Cracovia Leopoldis” przypomina, iż prof. Wiech co prawda urodził się w Krakowie, ale w rodzinie pochodzącej z Kowla na Wołyniu i ze Lwowa. Można go więc nazwać „adoptowanym lwowiakiem” za jego umiłowanie ziemi przodków. Pierwszy raz znalazł się we Lwowie ze studentami – tylko przez jeden dzień – w roku 1976, po drodze do Kijowa. Od 1996 r. jeździ w tamte strony kilka razy w roku.

Na Huculszczyznę jeździ Profesor dwa razy do roku – pisze M. Walczewska. Baza wypadowa do wypraw w góry to Bystre, gdzie mieszkał piewca tej ziemi – Vincenz. Tam powstają piękne zdjęcia i przeżościa. We Lwowie nawiązał kontakt z dyrekcją polskiej szkoły nr 10 (dawna szkoła im. Marii Magdaleny) i prowadził tam lekcje biologii dla wszystkich klas gimnazjalnych. Kontakt z polskojęzycznym Radiem Lwów ma zaowocować

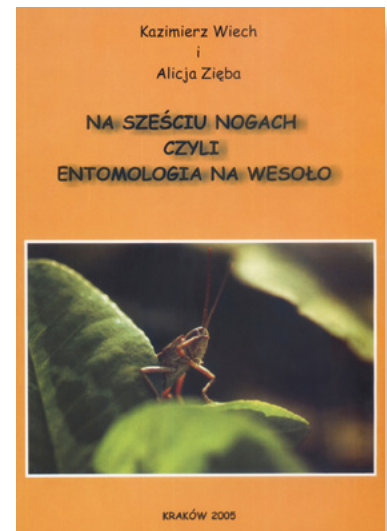
nagraniami kilku audycji. Profesor współpracuje też naukowo z Wydziałem Biologii na Uniwersytecie Lwowskim i z Ogrodem Botanicznym. Stacja Botaniczna Ogródu będzie udostępniona polskim studentom pod kierunkiem Profesora przez 2 tygodnie. Na zbliżające się obchody 200-lecia Lwowskiego Ogródu Botanicznego przewidziana jest wystawa zdjęć Profesora.

Prof. Wiech zorganizował w listopadzie ub.r. polsko-ukraińskie spotkanie kulturalne na Wydziale Ogrodniczym Akademii Rolniczej w Krakowie. Był to wieczór poetycko-muzyczny, który ma być powtórzony we Lwowie. Dorobek Profesora budzi podziw i jest przykładem tego, w jaki sposób miłość do Ziemi Przodków może być inspiracją do twórczej pracy dla tej Ziemi – konkluduje Marta Walczewska.

Inną jego pasją jest muzyka chóralna i śpiew. W latach 1969–1985 był członkiem Krakowskiego Chóru Akademickiego UJ, pełniąc w nim m.in. funkcje prezesa i wiceprezesa. W 2003 r. założył Chór Uniwersytetu Rolniczego, a w 2007 – Chór Męski Środowiska Akademickiego Krakowa „AGRICOLA”. Jest także współtwórcą grupy poetycko-muzycznej „Od czasu do czasu” oraz kabaretu „Na sześciu nogach”. Od 2000 r. organizuje spotkania oplatkowe na Uniwersytecie Rolniczym, a od 2007 r. „Nowodworski wieczór kolęd”, jest bowiem absolwentem I Liceum Ogólnokształcącego im. Bartłomieja Nowodworskiego. Nie sposób też nie pamiętać, że jest animatorem Uniwersytetu Trzeciego Wieku na macierzystej uczelni.

A co słysząc u owadów?

*Jeden mówi
– drugi słucha,
chrząszcz brzmi
w trzcinnie,
brzęczy mucha,
monotonnie
gra cykada
– każdy czasem
chce pogadać...*

Tak w swym wierszu *Jak owad z owadem* pisze Alicja Zięba. Jej utwory także znalazły się w książce *Na sześciu nogach, czyli entomologia na wesoło*.

Z samym zaś prof. Kazimierzem Wiechem będzie można spotkać się i porozmawiać w najbliższy poniedziałek, 20 maja, o godz. 18.15 w Polskiej Akademii Umiejętności, gdzie przedstawi wykład: „Na sześciu nogach – czyli o owadach inaczej”.